

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף מב

לדעת בית שמאי מותר לשפוך כוס (שעשוי לשתיה) של מים חמים לתוך מים צוננים משום ש"תתאה גבר", כלומר התחתון גובר על העליון והמים הצוננים מקררים את המים החמים. אבל אסור לשפוך מים צוננים לתוך כוס מים חמים, משום שהמים החמים (שהם למטה) גוברים על המים הצוננים (שהם למעלה) ומבשלים אותם. ולדעת בית הלל מותר לשפוך כוס מים חמים לתוך צוננים וצוננים לתוך כוס מים חמים משום שמדובר בכוס שהיא כלי שני, ובכלי שני המים לא מבשלים. ובאמבטי (= כלי שרוחצים בו את כל הגוף) שהיא כלי ראשון לדעת כולם מותר רק לערות חמים לתוך צונן ולא צונן לתוך חמים. ורבי שמעון בן מנסיא אסר אפילו חמים לתוך צונן.

למסקנת הגמרא דברי רבי שמעון בן מנסיא לא נאמרו לגבי אמבטי אלא נאמרו על הרישא - שלדעתו לא נחלקו ב"ש וב"ה לגבי כוס, ולדעת כולם אסור לתת צונן לתוך חמים בכוס.

רב יוסף סבר לומר שספל (= כלי שרוחצים בו ידים ורגלים) למרות שהוא כלי שני דינו כאמבטי היות והוא עומד לרחיצה, ואמר לו אביי שלדעת רבי חייא אין דינו כאמבטי.

משנה: האילפס (= מחבת גדולה) והקדרה שהסירן מעל האש כשהם רותחים, אסור לתת לתוכם תבלין משום שכלי ראשון מבשל כל עוד הוא רותח, והרי הוא מבשל את התבלין שנותן בהם. אבל מותר לתת תבלין לתוך קערה או תמחוי (= כעין קערה גדולה) כיון שהם כלי שני (= את התבשיל שבאילפס מעבירים לקערה), וכלי שני לא מבשל את התבלין. רבי יהודה אומר לכלל הוא נותן חוץ מדבר שיש בו חומץ או ציר. ויבואר בגמרא מיד.

גמרא: רבי יהודה בא להקל ולומר שמותר לתת תבלין אפילו לתוך כלי ראשון, חוץ מדבר שיש בו חומץ או ציר שהם מבשלים את התבלין כשהם רותחים.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

רב יוסף סבר לומר שדין מלח כדיון תבלין - שבכלי ראשון אסור ובכלי שני מותר. אמר לו אב"י שרבי חייא אמר שמלח מתבשל בקלות יותר מתבלין, ואף בכלי שני הוא מתבשל ואסור. ולדעת רב נחמן מלח הרי הוא כבשר שור, כלומר שהוא קשה להתבשל ואפילו בכלי ראשון אינו מתבשל ומותר.

משנה: אסור להניח בשבת כלי תחת הנר כדי לקבל בו את השמן הנוטף מן הנר, משום שהשמן הוא מוקצה והתנא של משנתינו סובר ש"אין כלי ניטל אלא לצורך דבר הניטל", כלומר שאסור לטלטל כלי לצורך דבר מוקצה. ועוד שבכך שהשמן המוקצה נוטף לכלי הרי הוא "מבטל כלי מהיכנו", כלומר שלאחר שהשמן ייטוף לכלי יהיה אסור לטלטל את הכלי משום השמן המוקצה שבתוכו, ובכך הוא כאילו קובע את הכלי בטיט שאי אפשר ליטלו משם ומבטל בכך את הכלי. ומותר להניח את הכלי תחת הנר מבעוד יום אבל אסור ליהנות מהשמן המטפטף משום שהוא מוקצה.

גמרא: אמר רב חסדא: אסור לתת כלי תחת התרנגולת כדי לקבל את ביצתה כשהיא מטילה אותה במקום מדרון מהטעמים הנ"ל שאמרה המשנה לגבי נתינת כלי תחת הנר, אבל מותר לכפות כלי על הביצה בשביל שלא תישבר.

רבה מסביר את טעמו של רב חסדא ש"הצלה מצויה התיירו", כלומר שבין שלא מצוי שתרנגולת תטיל את ביצתה במקום מדרון לכן לא התיירו חכמים לטלטל כלי לשם כך, אבל כיון שמצוי שתטיל את ביצתה באשפה לכן התיירו לטלטל כלי כדי לשמור עליה שלא תישבר.

מושגים בדף

גולפי חדתי דשכיחי דפקעי: חביות חדשות שמצוי שהן נבקעות, וא"כ זה נחשב להצלה מצויה.

